

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра фахових методик і технологій початкової освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
«ПРИРОДОЗНАВСТВО»**

Освітня програма _____

Спеціальність Початкова освіта

Галузь знань _____

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬО «ПРИРОДОЗНАВСТВО»
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач	Височан Л.М.
Контактний телефон викладача	0963654260
Е-mail викладача	vysochan.lesia@gmail.com
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Один раз на тиждень (СЕРЕДА)
2. Анотація до курсу	
<p>«Методика навчання освітньої галузі «Природознавство» - дисципліна, що вивчається студентами другого/третього курсу спеціальності «Початкова освіта» у четвертому- п'ятому семестрі і включає основні питання викладання освітньої галузі «Природознавство» у початковій школі. Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Методика викладання освітньої галузі «Природознавство»», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розкриття наукових концепцій, дидактико-методичних понять, методів та технологій сучасного уроку природознавства; • надання допомоги студентам у процесі оволодіння професійною компетентністю, формування особистості майбутнього учителя, який зорієнтований не на передачу знань, а на особистісний розвиток дитини і потреби сучасної школи; <p>Завданням вивчення навчальної дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студента; • оволодіння дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни; • усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя; • розвитку умінь моделювання навчально-виховного процесу уроків суспільствознавства; • реалізація виховного спрямування предмета з метою формування професійних рис і якостей особистості; • формування готовності до творчої активності у професійній діяльності. <p>Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця</p> <p>“Методика викладання освітньої галузі «Природознавство»” є основоположною дисципліною професійного становлення студентів, наукового осмислення ними основних положень методики викладання предмету «Природознавство» у початкових класах.</p> <p>Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальної дисципліни</p> <p>5. У курсі «Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»» інтегрується психолого-педагогічний зміст, на основі якого побудовано методичну систему управління цілісним процесом навчання природознавства у початковій школі. Та власне зміст шкільного природознавства як світоглядної дисципліни, що повинна забезпечити формування загальної наукової цілісної картини природи, у молодших школярів. Розкрити роль природничих знань у сфері культури: створити свідому мотивацію на здоровий спосіб життя, засвоєння норм і правил моралі, екологічної грамоти і свідомості, шанобливого ставлення до природи. Такий підхід зумовлюється важливою вимогою сучасної освіти - гуманізацією природничих знань .</p>	

4. Компетентності

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти такими компетентностями:

I. Загальнопредметні: здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові науково-педагогічні теорії, використовуючи здобуті знання; здатність до креативного мислення, набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій у галузі початкової освіти; здатність до наукового аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; здатність формулювати педагогічно-наукову задачу, для її вирішення використавши потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованого висновку. здатність показати знання та розуміння розділів методики викладання освітніх галузей: організація навчально-виховного процесу із застосуванням наочності; методи навчання, форми навчання, організація природоохоронної діяльності та екологічного виховання; здатність добирати ефективні прийоми організації пізнавальної діяльності молодших школярів у рамках сучасних освітніх технологій щодо навчання природознавства та предмету «Я у світі»; здатність складати структурно-логічні схеми та конспекти уроків певного розділу методики викладання природознавства та суспільствознавства; здатність обирати оптимальні методи навчання з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у процесі засвоєння учнями знань та ціннісних орієнтирів природознавства та суспільствознавства; вміння показати методику організації і проведення уроків всіх типів, розробляти їх; організувати природоохоронну та творчу діяльність молодших школярів у межах природознавства та суспільствознавства; розрізняти справжні духовні цінності людства від їх підробок та антиподій; використовувати педагогічні технології розвитку та сприяти становленню різних способів мислення.

II. Фахові: аналізувати сучасні освітні технології: сутність, завдання, класифікація, практична значущість; історію педагогічних інновацій в Україні; різні підходи до класифікації методів і форм організації навчання; сучасні підходи до організації різних видів занять; проводити самостійно-пошукову роботу; ставити навчальні цілі та вибирати сучасні методи навчання; використовувати інформаційно-презентативні, самостійно-пошукові, та інші методи навчання; використовуючи навчальні технології; вміння переносити знання у власний педагогічний досвід; толерантно висловлювати власну соціальну позицію та встановлювати гармонійні відносини між особистістю, природою і суспільством володіти методикою організації і проведення всіх типів уроків з «Природознавства» та «Я у світі».

Міждисциплінарні зв'язки: Курс об'єктивно має міжпредметний характер, тому в його конструюванні забезпечено самостійне значення, оригінальний зміст, який не дублює соціального й науково-пізнавального матеріалу інших навчальних предметів. Водночас він є ядром виховного впливу на особистість дитини і органічно пов'язаний з системою знань, які передбачені іншими предметами, програмою позакласної діяльності, що забезпечить різнобічність та перспективність навчання, виховання і розвитку молодших школярів.

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- психолого-педагогічні, дидактико-методичні засади «Методики викладання природознавства» ;
- методи і прийоми формування загальної наукової картини природи у молодших школярів, засвоєння норм і правил моралі, екологічної грамоти і свідомості, шанобливого ставлення до природи.

Уміти:

- будувати урок природознавства як цілісну, складну, динамічну систему, основними складовими якої є організаційний дидактичний, психологічний, методичний, виховний та санітарно-гігієнічний аспект;
- організувати професійну діяльність на уроці, яка передбачає: постановку доцільної та раціональної мети і завдань навчання; мотивацію спільної діяльності вчителя і учня, планування, діагностування, прогнозування, стимулювання навчання дитини;
- використовувати правила бережливого ставлення до природи, що обумовлюють первинну соціалізацію молодшого школяра ;
- створювати умови для розвитку дбайливого, відповідального ставлення до природи ;
- використовувати ігрові ситуації з метою вивчення проблем вчинків і наслідків поведінки учнів;
- створювати атмосферу творчості, можливості для активного спілкування молодших школярів.

Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальних модулів

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 2

модулів. Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить год., із них 18 год. – лекції, 18 год. – семінарські заняття, год. – індивідуальна робота, год. – самостійна робота. Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Методика навчання освітньої галузі «Природознавство»» завершується складанням екзамену.					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття				Загальна кількість годин	
лекції				18	
семінарські заняття / практичні / лабораторні				18	
самостійна робота					
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
четвертий п'ятий	Початкова освіта	другий курс третій курс	нормативна		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Побудова початкового курсу природознавства. Мета і завдання навчання природознавства в початковій школі. Організація навчання природознавства в початковій школі. Сучасні навчальні технології у навчанні природознавства в початковій школі.</p> <p>Тема 2. Сучасний урок природознавства в початковій школі.</p>	<p>Лекція-візуалізація Практичне заняття</p> <p>Лекція, Практичне заняття</p>	<p>1. Державний стандарт початкової освіти. Прийняття від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/prozatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti</p> <p>2. Закон України Про освіту. Прийняття від 05.09.2017 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19</p> <p>3. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.</p> <p>1.Біда О.А. Супутник природознавства. Природничо-екологічний тлумачний словник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та класоводів. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 336 с.</p> <p>2.Височан Л.М. Методика викладання природознавства. Навчально-методичний посібник для студентів ОКР «Бакалавр» галузі знань 0101 Педагогічна освіта напрямку підготовки : 6.010102 Початкова освіта / Л.Височан.-Івано-Франківськ: НАІР, 2014.-164с.</p> <p>3.Кукалець М.В.Методика викладання природознавства у початковій школі: навчально – навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч.посібник.- Львів «Новий світ-2000», 2014.-223с.</p> <p>Нова українська школа: порадник</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання вправ (2-4 години)</p> <p>Опрацювання Теоретичних питань, виконання вправ (2-4 години)</p>	<p>Максимальна оцінка -5</p> <p>Максимальна оцінка -5</p>	<p>2 тижні</p> <p>2 тижні</p>

<p>Тема 3. Методика актуалізації та систематизації знань першокласників на початку навчального року</p>	<p>Лекція,практичне заняття</p>	<p>для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.</p> <p>1.Біда О.А. Супутник природознавства. Природничо-екологічний тлумачний словник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та класоводів. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 336 с.</p> <p>2.Височан Л.М. Методика викладання природознавства.Навчально-методичний посібникдля студентів ОКР «Бакалавр»галузі знань 0101Педагогічна освіта напрямку підготовки : 6.010102 По чаткова освіта / Л.Височан.-Івано-Франківськ: НАІР,2014.-164с.</p> <p>3.Кукалець М.В.Методика викладання природознавства у початковій школі:навчально – навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч.посібник.- Львів «Новий світ-2000»,2014.-223с.</p> <p>Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання вправ (2-4 години)</p>	<p>Максимальна оцінка -5</p>	<p>2 тижні</p>
<p>Тема 4. Теоретичні основи методики викладання природознавства. Загальноосвітні та виховні завдання природознавства</p>	<p>Лекція,практичне заняття</p>	<p>1.Біда О.А. Супутник природознавства. Природничо-екологічний тлумачний словник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та класоводів. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 336 с.</p> <p>2.Височан Л.М. Методика викладання природознавства.Навчально-методичний посібникдля студентів ОКР «Бакалавр»галузі знань 0101Педагогічна освіта напрямку підготовки : 6.010102 По чаткова освіта / Л.Височан.-Івано-Франківськ: НАІР,2014.-164с.</p> <p>3.Кукалець М.В.Методика викладання природознавства у початковій школі:навчально – навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч.посібник.- Львів «Новий світ-2000»,2014.-223с.</p> <p>Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання вправ (2-4 години)</p>	<p>Максимальна оцінка-5</p>	<p>2 тижні</p>
<p>Тема 5. Зміст, принципи відбору і розміщення навчального матеріалу природознавства</p>	<p>Лекція,практичне заняття</p>	<p>1.Біда О.А. Супутник природознавства. Природничо-екологічний тлумачний словник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та класоводів. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 336 с.</p> <p>2.Височан Л.М. Методика викладання природознавства.Навчально-методичний посібникдля студентів ОКР «Бакалавр»галузі знань 0101Педагогічна освіта напрямку підготовки : 6.010102 По чаткова освіта / Л.Височан.-Івано-Франківськ: НАІР,2014.-164с.</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання вправ (2-4 години)</p>	<p>максимальна оцінка-5</p>	<p>2 тижні</p>

<p>Тема 6. Матеріальна база навчання природознавства</p>	<p>Лекція,практичне заняття</p>	<p>3.Кукалець М.В.Методика викладання природознавства у початковій школі:навчально – навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч.посібник.- Львів «Новий світ-2000»,2014.-223с. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.</p> <p>1.Біда О.А. Супутник природознавства. Природничо-екологічний тлумачний словник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та класоводів. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 336 с. 2.Височан Л.М. Методика викладання природознавства.Навчально-методичний посібникдля студентів ОКР «Бакалавр»галузі знань 0101Педагогічна освіта напрямку підготовки : 6.010102 Початкова освіта / Л.Височан.-Івано-Франківськ: НАІР,2014.-164с. 3.Кукалець М.В.Методика викладання природознавства у початковій школі:навчально – навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч.посібник.- Львів «Новий світ-2000»,2014.-223с. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання вправ (2-4 години)</p>	<p>Максимальна оцінка-5</p>	<p>2 тижні</p>
<p>Тема 7. Методи навчання природознавства</p>	<p>Лекція,практичне заняття</p>	<p>1.Біда О.А. Супутник природознавства. Природничо-екологічний тлумачний словник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та класоводів. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 336 с. 2.Височан Л.М. Методика викладання природознавства.Навчально-методичний посібникдля студентів ОКР «Бакалавр»галузі знань 0101Педагогічна освіта напрямку підготовки : 6.010102 Початкова освіта / Л.Височан.-Івано-Франківськ: НАІР,2014.-164с. 3.Кукалець М.В.Методика викладання природознавства у початковій школі:навчально – навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч.посібник.- Львів «Новий світ-2000»,2014.-223с. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання вправ (2-4 години)</p>	<p>Максимальна оцінка-5</p>	<p>2 тижні</p>
<p>Тема 8. Форми організації</p>	<p>Лекція,практичне заняття</p>	<p>1.Біда О.А. Супутник природознавства. Природничо-екологічний тлумачний словник:</p>	<p>Опрацювання теоретичних</p>	<p>Максимальна оцінка -5</p>	<p>2 тижні</p>

<p>навчання природознавства.</p>		<p>навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та класоводів. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 336 с. 2.Височан Л.М. Методика викладання природознавства.Навчально-методичний посібникдля студентів ОКР «Бакалавр»галузі знань 0101Педагогічна освіта напрямку підготовки : 6.010102 По чаткова освіта / Л.Височан.-Івано-Франківськ: НАІР,2014.-164с. 3.Кукалець М.В.Методика викладання природознавства у початковій школі:навчально – навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч.посібник.- Львів «Новий світ-2000»,2014.-223с. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с</p>	<p>питань, виконання вправ (2-4 години)</p>		
<p>Тема 9. Екологічна освіта учнів початкової школи на уроках природознавства.</p>	<p>Лекція,практичне заняття</p>	<p>1.Біда О.А. Супутник природознавства. Природничо-екологічний тлумачний словник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та класоводів. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 336 с. 2.Височан Л.М. Методика викладання природознавства.Навчально-методичний посібникдля студентів ОКР «Бакалавр»галузі знань 0101Педагогічна освіта напрямку підготовки : 6.010102 По чаткова освіта / Л.Височан.-Івано-Франківськ: НАІР,2014.-164с. 3.Кукалець М.В.Методика викладання природознавства у початковій школі:навчально – навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч.посібник.- Львів «Новий світ-2000»,2014.-223с. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання вправ (2-4 години)</p>	<p>Максимальна оцінка-5</p>	<p>2 тижні</p>

7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Екзамен, максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка включає 50 балів за написання письмового екзамену та (50 балів) оцінки за практичні заняття (25 балів) і контрольну роботу та самостійну роботу (25 балів).				
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота, що складається з двох теоретичних та двох практичних завдань				
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 50 балів				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань				
8. Політика курсу					
<p>Неприпустимі плагіат та списування на контрольній та іспиті. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести і тільки тоді буде допущений до складання заліку. Обов'язковим є написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.</p>					
9. Рекомендована література					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Державний стандарт початкової освіти. Прийняття від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti 2. Закон України Про освіту. Прийняття від 05.09.2017 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 3. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с. 4. Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola 5. Михайлишин Р. Метод проектів у початковій школі як педагогічна технологія. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2016. Вип. 30. С. 43–53. 6. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. 7. .Анісімова Г.О. Сучасний урок у початковій школі : традиції та інновації (навчально- 					

- методичний посібник) / Г.О. Анісімова, О.В. Нікулочкіна. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 236с.
8. Біда О.А. Сільська малокомплектна школа: Навч. Посіб. для вчителів початкових класів і студентів педагогічних факультетів. -К.:Науковий світ,2015.-34 с.
 9. Біда О.А. «Я і Україна» та сільськогосподарська праця: Методика викладання (теоретичні основи).Навчально-методичний посібник для студентів педагогічних факультетів ВНЗ та класоводів.-Умань: РВЦ «Софія».-2016.Вид.1.-264с.
 10. Біда О.А. «Я і Україна» та сільськогосподарська праця: Методика викладання(теоретичні основи).Навчально-методичний посібник для студентів педагогічних факультетів ВНЗ та класоводів.- Умань: РВЦ «Софія».-2013. Вид.2.-170с.
 11. Біда О.А. Супутник природознавства. Природничо-екологічний тлумачний словник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та класоводів. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 336 с.
 12. Височан Л.М. Методика викладання природознавства. Навчально-методичний посібник для студентів ОКР «Бакалавр»галузі знань 0101Педагогічна освіта напрямку підготовки : 6.010102 Початкова освіта / Л.Височан.-Івано-Франківськ: НАІР,2014.-164с.
 13. Кукалець М.В.Методика викладання природознавства у початковій школі:навчально – навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч.посібник.-Львів «Новий світ-2000»,2014.-223с.
 14. Нова українська школа: poradnik для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плянди», 2017. 206 с.

Викладач : *к.,п.,н.,доц. кафедри фахових методик і технологій початкової освіти Височан Л.М.*